

VERKOSTON AJANKOHTAISET

MAL-verkostotapaaminen
27.1.2011

TVO- JA ELINKEINOMINISTERIO
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

- 9.30. Aamukahvi
- 10.00. MAL-verkosto ja alueiden kehittäminen valtionhallinnon näkökulmasta.
Janne Antikainen, aluekehitysjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö
- 10.15. Verkoston ajankohtaiset: jäsenalueet 2011, MALipankki, tilaisuudet, teemaryhmät
Kimmo Kurunmäki & Marja Uusivuori, MAL-verkosto
- 10.45. Monikeskuksisuuden monet todellisuudet -hankkeen alustavia tuloksia.
Vesa Kanninen, tutkija, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus.
- 11.30. Elinkeinoelämän rooli seudullisissa mal-prosesseissa.
Jani Hanhijärvi, hankesuunnittelija, MAL-verkosto.
- 12.00. Lounas
- 12.45. Esimerkkejä alueilta:
Hajarakentamisen hallinnan seudulliset periaatteet Tampereen kaupunkiseudulla.
Aulikki Graf, seutuarkkitehti, Tampereen kaupunkiseutu.
Länsi-Uudenmaan MALe-yhteistyön 2009-2010 ohjelmakokonaisuus.
Mariitta Vuorenpää, MAL-koordinaattori 2009-2010, Länsi-Uusimaa.
Oulun seudun kaupallinen palveluverkko 2030.
Anne Leskinen, seutusunnittelija, Oulun seutu.
- 14.00. Keskustelu: asumisen ja liikenteen teemat verkoston toiminnassa
- 15.00. Päätöskahvit

MAL-verkosto:

- Kehittää strategista seudullista suunnittelua ja vahvistaa eri toimijoiden yhteistyötä yli kuntarajojen
 - kokonaisvaltaisuus, kestävä kasvu ja seutujen kilpailukyky, sujuva arki, ilmastonmuutoksen hillintä.
- Tarjoaa seutujen välisen kehittämisen ympäristön, levittää hyviä käytäntöjä, toteuttaa yhteistyöhankkeita, kehittää kuntayhteistyön prosesseja ja työkaluja seutujen ja kuntien suunnittelun tueksi, vakiinnuttaa seudullista näkökulmaa MAL-suunnittelussa, välittää näkemyksiä seutujen ja valtionhallinnon välillä.

MAL-verkosto

- Valtioneuvoston alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) teemaverkosto
- 19 KOKO-aluetta ~ toiminnallisia kaupunkiseutuja
- Verkoston koordinointi Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymällä projektipäällikkö, suunnittelija
- KOKO-tiimi työ- ja elinkeinoministeriössä
aluekehitysjohtaja Janne Antikainen, MAL-verkostokummi Olli T. Alho
- Ohjausryhmä: TEM, YM, LVM, ELY, Kuntaliitto, alueiden edustus
pj. Ritva Laine, Kuntaliitto
- Aktiiviset kuntien ja seutujen maankäytön, asumisen ja liikenteen viranhaltijat

Verkoston toimintarakenne: 4 pääteemaa 2010-2011

Ajankohtaisia meiltä ja muualta:

- Verkoston palautekysely
- Verkkouidistus: www.mal-verkosto.fi – toukokuun alkuun mennessä
- Verkoston esite toukokuun alussa
- [PARAS-selonteon kaupunkiseutulinjausten toimeenpanotyöryhmän raportti](#)
- STRASI-hankkeen raportti [Alueidenkäytön strateginen ohjaaminen](#)

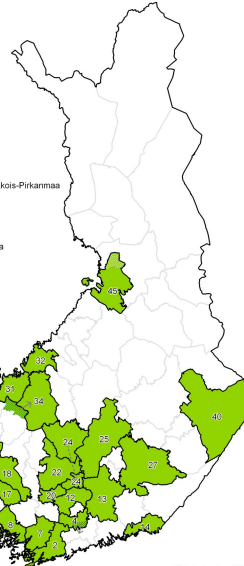
Verkoston tilaisuuksia:

- Teemaryhmien kokoukset Tampereella:
 - 15.3. Yhdyskuntarakenne ja palveluverkko klo 10.00-16.00 (yhdessä KARA-
verkoston kanssa)
 - 16.3. Maankäyttöpoliittika klo 9.00-12.30
 - 16.3. Kaupunki-maaseutu klo 13.30-17.00
 - 17.3. Kuntayhteistyö klo 9.00-14.00
- 10.3. Ohjausryhmän kokous Helsingissä
- 3.-5.5. KOKO:n päätapahtuma: joukkOKOhtaus Hämeenlinnassa
→ MAL-verkoston ohjelma 4.5. klo 9.00-12.00
- 8.-9.6. Koulutus: Asumisen strateginen suunnittelu
- 1.9. Ohjausryhmän kokous

MAL-verkoston alueet 2011

MAL-verkosto
2 Länsi-Uusimaa
4 Hyvinkään-Riihimäen talousalue
7 Salon seutu
8 Turun seutu
12 Hämeenlinnan seutu
13 Lahden alue
14 Kollan-Hannan seutu
17 Rauman seutu
18 Pori seutu
20 Etelä-Pirkanmaa
22 Tampereen kaupunkiseutu
24 Ylä-Pirkanmaa, Keuruu ja Kaakkois-Pirkanmaa
25 Jämsä-Jyväskylä-Aänekoski
27 Mikkelin seutu
31 Vaasan seutu
32 Pietarsaaren seutu
34 Seinäjoen kaupunkiseutu
40 Joensuun seutu ja Keski-Karjala
45 Oulun seutu

■ kunta kuuluu kahteen KOKO-alueeseen
■ KOKO on 2013
--- Samaa KOKO-aluetta

Talous 2011

Valtioneuvoston rahoituspäätös 20.1.2011 → MKR 195 000 e

maakunnan kehittämisraha 70%	195 000 e	(2010: 134 000)
KOKO-alueet 30%	83 500 e	(2010: 83 300)
19 aluetta = 4395 e/alue		
Yhteensä	278 500 e	(2010: 217 400)

Tästä toimenpidekokonaisuuksiin = teemoihin n. 115 000 e.

Sis. teemakokoukset ja työpajat, hyvien käytäntöjen kokoaminen ja levittäminen, alueiden välisen yhteistyön kehittäminen, pienhankkeiden käynnistäminen ja toteuttaminen, 2010 käynnistettyjen toimenpiteiden loppuunsaattaminen. Yksittäisissä isommissa hankkeissa lisäksi hankesopimusten mukaista erillisrahoitusta.

Varsinainen päätös Pirkanmaan liitolta myöhemmin keväällä.

Toimintasuunnitelma 2011

- Toimenpidekokonaisuuudet eli teemaryhmät (4)
- MALipankki
- Maankäytön rinnalle Asumisen ja Liikenteen osaamista
- Koulutukset
- Verkoston koordinaation käynnit alueilla
- Ekskursio
- Ohjausryhmän toiminta
- Verkostotapaamiset, viestintä ja raportointi
- Toiminnan vaikuttavuus
- Varautuminen/suunnittelu 2012-2013

Teema I: Yhdyskuntarakenne ja palveluverkko

- *Hyvien käytäntöjen kokoaminen* seudullisista yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kehittämisen hankkeista ja prosesseista ja kootun tiedon hyödyntäminen koulutuksessa.
- *Yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensopivuuden kriteerit.*
Kriteerien laadinta alkaa 3/2011. Verkoston alueiden yhteisesti laaditut kriteerit valmistuvat vuoden 2011 puolella.
- *Yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamisen suunnitelma - pilotointi.* Kehitetään malli yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamissuunnitelmasta ja seurannasta.

Tavoiteltu lopputulos:

- pilottiselvitykset case-alueille 2011-2012
- opas yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamisesta

Teeman vastuuseutu: Oulun seutu

Sidoksia: PARAS-arviointitutkimus, KARA-verkosto

Kontakti: Marja Uusivuori, marja.uusivuori@tampereenseutu.fi, 040 1952852,
Anne Leskinen, seutusunnittelija, Oulun seutu, anne.leskinen@ouka.fi

Teema II: Maankäyttöpolitiikka

- Hyvien käytäntöjen kokoaminen: maapolitiikka, hajakenttäminen, keskustojen kehittäminen, asuntopoliittiset toimet.
- Palveluvyöhykesuunnittelun malli Urban Growth Boundary.
Aihetta käsittelevä starttityöpaja pidettiin 2.12.2010. Pyritään käynnistämään kehittämishanke kevään 2011 aikana yhdessä Sitran, YM:n ja muiden hankekumppanien kesken, ml. pilottialueet.
→ ks. aineistoa verkoston extranetistä kohdasta Teemaryhmät, Maankäyttöpolitiikka

Tavoiteltu lopputulos:

- pilottiselvitykset case-alueille 2011-2013
- vyöhykepohjainen kasvun ohjaamisen seudullinen sopimusmalli ja suunnittelutyökalu

Teeman vastuuseutu: Tampereen kaupunkiseutu

Sidoksia: Sitran Energia- ja Maamerkit-ohjelmat, ERA17, Kuntaliitto, UGB-hankkeen kumppanit

Kontakti: Kimmo Kurunmäki, kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi, 040 5793396
Markku Lahtinen, kaavoituspäällikkö, Kangasala, markku.lahtinen@kangasala.fi

Teema III: Kaupunki-maaseutu

- Hyvien käytäntöjen kokoaminen: maaseutumaisien alueiden kehityskuvat, kyläkaavoitus, palvelujen verkon kehittäminen maaseutumaisilla ja kaupunkiseutujen reuna-alueilla kuntarajat ylittäen.
- Maapaikka 2011-2013 –hanke: maaseutumaisien alueiden maankäytön ja palvelujen paikkatietopohjaisen suunnittelun kehittäminen. Hanketta valmistellaan yhdessä DEMO-verkoston, Sitran ja Aalto-yliopiston kanssa. Pilottialueet täsmentyvät valmistelun yhteydessä. Hanke pyritään käynnistämään kevään 2011 aikana. TEM:n maaseutualueiden kehittämisen erillisrahoitus varmistumassa vuoden 2011 päärahoitukseksi, jatko-osan rahoituksesta neuvotellaan Sitran kanssa.

Tavoiteltu lopputulos:

- pilottiselvitykset case-alueille 2011-2013
- suunnittelutyökalu, pilottien avulla kehitetty eri aluetasoilla sovellettava malli.

Teeman vastuuseutu: Tampereen kaupunkiseutu ja Ylä-Pirkanmaa

Sidoksia: DEMO-verkosto, Sitra, YM, muut hankekumppanit, pilottiseudut

Kontakti: Marja Uusivuori, marja.uusivuori@tampereenseutu.fi, 040 1952852

Teema IV: Kuntayhteistyö

- Hyvien käytäntöjen kokoaminen: sitoutumista edistävät prosessit, ongelmanratkaisujen kartoitus ja kehittämistarpeiden tunnistaminen.
- Elinkeinoelämän rooli seudullisissa MAL-hankkeissa. Selvityshanke 11/2010-2/2011 + mahdollinen jatkoselvitys 2011.
- Kansalaiset osana strategisia seutusunnitteluprosesseja.
Teemaryhmän parissa kehiteltävä aihe ja siihen liittyvä hanke 2011-2012.

Tavoiteltu lopputulos:

- selvityshankkeen raportti 2/2011 ja kehittämistarpeiden tunnistaminen
- seudullisten prosessien vuoro vaikutuksen ja osallistumisen nykykäytännöt, kehittämistarpeet ja mallit

Teeman vastuuseutu: Kotkan-Haminan seutu

Sidoksia: PARAS-arviointitutkimus, elinkeinoelämä, maakuntien liitot, ministeriöt, Kuntaliitto

Kontakti: Kimmo Kurunmäki, kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi, 040 5793396
Markku Hannonen, yleiskaava-arkkitehti, Kotka, markku.hannonen@kotka.fi
Pauli Korkiakoski, seutusunnittelija, Cursor Oy, pauli.korkiakoski@cursor.fi

MALlikortit

Toteutuneet:

- Ekotehokkuus
- Energiehokkuus
- Hajarakentaminen
- Ilmastonmuutos
- Kaupan ala ja yhdyskuntarakenne
- Kaupungin ja maaseudun vuoro vaikutus
- Keskitehokas asuntorakentaminen ja kaupunkipientalot
- Liikennejärjestelmien kehittäminen
- Maankäytön, kaavojen ja yhdyskuntarakenteen taloudellinen ulottuvuus
- Maapolitiikka
- Maaseutumaisten alueiden ja kylien kehittäminen
- Seutujen yleiskaavat ja rakennemallit

Tulossa:

- Asuntopolitiikka
- Paikkatieto
- Palveluverkko/palvelurakenne
- Vapaa-ajan asuminen

HAJARAKENTAMINEN	AIHEESTA MUUALLA
Hajarakentaminen, haja-asutusalueet, hajarakentamisen ohjaus, hajarakentaminen ja kuntatalous, palvelut haja-asutusalueilla	<ul style="list-style-type: none"> • Helminen, V. & M. Ristimäki. (2008). Kyläasutuksen kehitys kaupunkiseuduilla ja maaseudulla. Suomen ympäristö 24/2008, Rakennettu ympäristö, 92 s. Ympäristöministeriö. • Julkisen liikenteen palveluiden turvaaminen haja-asutusalueilla. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 49/2008. • Kononen, A. (2005). Haja-asutusalueen lupahallinto. Alueidenkäytön neuvottelupäivä 6.9.2005. • Kononen, A. & A. Pihala (2007). Yhdyskuntarakenne hajautuu kehyskuntien maaseutualueilla – onko kaavoituksella keinoja sen hallintaan? Maankäyttö 2/2007. • Koski, K. (2008). Kuntatalous ja yhdyskuntarakenne (selvitys / raportti). Suomen ympäristö 42/2008. Ympäristöministeriö. • Maankäytön suunnittelu ja rakentamisen ohjaus rannoilla. Luomos 30.12.2003. Ympäristöministeriö. • Urban growth boundary (UGB). What is it? Why do we need it? State government of Victoria, Department of Sustainability and Environment. • Valtiontalouden tarkastusvirasto (bedote 3.6.2010): Hajarakentamisesta aiheutuu merkittäviä kustannuksia • Viekö hajarakentaminen kuntaa vai kunta hajarakentamista? Tietoa hajarakentamisesta päättäjiille. • Yhdyskuntarakenne eheäksi - ajateltavaa kuntapäittäjille. Suomen kuntaliitto 2006. • Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämissyöryhmä (2004). Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämissuunnitelma.
TOTEUTETTUA	
<ul style="list-style-type: none"> • Oulun seudun hajarakentamisselvitys (Oulun seutu) • Asemakaavojen ulkopuolisen asuntorakentamisen vaikutukset Oulun seudulla vv. 2000-2001. Oulun seutukunta, Oulu 2003. 	
KÄYNNISSÄ TAI SUUNNITTEILLA OLEVIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristöministeriön kyläkaavoitushanke ; Mänttä-Vilppulan Pohjaslahti (Ylä-Pirkanmaa) 	
VERKOSTON MATERIAALIA AIHEESTA	
<p>Hajarakentamispäivä 10.5.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelutarvittaisut Tampereen kaupunkiseudulla. (Leena Stranden) • Tampereen pohjoinen suuralue. (Kiveliö-Lukka) • Hajarakentamisen hallinnan tilanne Oulun seudulla (Markku Uusimaa) • Hajarakentaminen Kuopiossa. (Romppanen) • Hajarakentamisen ohjaus Jyväskylässä. (Jarmo Matikainen) • Hajarakentaminen seutu yhteistyössä (Ritva Laine) • Hajarakentamispäivän keskustelumuistio • Kalkki edelliset saatavana MAL-verkoston extranetistä (-materiaalit > verkostotapaamiset > hajarakentamis-tapaaminen 10.5.2010) 	
ASIAANTUNTAUT	
<ul style="list-style-type: none"> • ei toistaiseksi nimettyjä asiantuntijoita 	
AIHEESTA MUUALLA	
<p>Luettavissa internetistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harkitseiko kodin rakentamista haja-asutusalueelle? Pientalorakentajille suunnattu opas. • Helminen, V. & M. Ristimäki. (2007) Kaupunkiseutujen haja-asutusalueen väestömuutokset Suomessa 1980-2005. Suomen ympäristö 9/2007, Rakennettu ympäristö, 72 s. Ympäristöministeriö. 	

MAL-verkosto

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Satakunnankatu 18 A, 33210 Tampere
www.tampereenseutu.fi

Projektipäällikkö Kimmo Kurunmäki
kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi
p. 040 579 3396

Suunnittelija Marja Uusivuori
marja.uusivuori@tampereenseutu.fi
p. 040 195 2852

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Asuminen ja Liikenne: johdatusta loppukeskusteluun

- MAL-kokonaisvaltaisuus
 - Keskustelua ohjausryhmässä
 - Alueet kaipaavat tietoa siitä mitä muilla alueilla tehdään ja millä kokoonpanoilla
 - Kysely alueille asumisen ja liikenteen suunnittelun tilasta ja kehittämisen tarpeista: kevät 2011
→ tarpeita täsmäseminaareille, tarpeita koulutukselle?
 - Asuminen strateginen suunnittelu, koulutus 8.-9.6.
-
- Mitä asioita kyselyyn?
 - Tarpeet nyt?